

2006-02-08

Servicenämnden

För kännedom:
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

Granskning av rutinerna för intern kontroll inom Markentreprenad Servicenämnden

Revisorerna har granskat intern kontroll avseende Markentreprenad inom servicenämndens ansvarsområde. Enligt kommunallagen 6 kap 7 § är det nämnden som ansvarar för den interna kontrollen, samt att verksamheten bedrivs på ett tillfredställande sätt.

I huvudsak har granskningen inriktats på tankning och bensinkort samt rutiner för körjournaler mm. En särskild djupgranskning har genomförts av tankningar under åren 2004 och till och med oktober 2005. Därutöver har en övergripande genomgång gjorts av den entreprenadverksamhet som bedrivs inom Markentreprenad.

Efter genomförd granskning kan vi konstatera att servicenämnden inte har en tillfredställande intern kontroll avseende de i granskningen ingående rutinerna inom Markentreprenad. Vid granskningen konstaterades bl a nedanstående brister.

- Det finns inga enhetliga och genomarbetade rutiner avseende bensinkort, koder, körjournaler, kvittohantering och stickprovskontroller.
- Granskningen har också visat att hanteringen av körjournaler och tankningskvitton är olika på de tre aktuella enheterna. Då uppgift ofta saknas om mätarställning har det inte varit möjligt att rimlighetsbedöma gjorda körningar och tankad volym.
- Vid vår granskning hade Markentreprenad inte fullt ut genomfört de kontroller som planerats enligt den intern kontrollplan som antagits av nämnden för 2005.
- Det saknas en kontroll av att den externa verksamhet som bedrivs inom Markentreprenad håller sig inom volymen på den externa entreprenadverksamheten utifrån kommunstyrelsens beslut.

Revisionen har 2006-01-25 sammanträffat med servicenämnden för att diskutera upprättad revisionsrapport, se bifogade minnesanteckningar.

Revisionen önskar svar från servicenämnden över vidtagna åtgärder före februari månads utgång 2006. Rapporten översänds härmed till servicenämnden.

2006-02-08

Rapporten översänds också till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige för kännedom.

FÖR LUNDS KOMMUNS REVISORER

Per Olsson
Ordförande

Anna-Klara Arvidsson
Vice ordförande

Eva Ekelund Olsson
2:e vice ordförande

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Revisionsrapport

Granskning av

Intern kontroll inom Markentreprenad Servicenämnden Lunds kommun

2005-11-29

Anna Eriksson

Roland Svensson, Certifierad kommunal revisor

Alf Wahlgren, Certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

1	Inledning	2
1.1	Bakgrund	2
1.2	Syfte.....	2
1.3	Revisionsmetod	2
2	Hantering av bensinkort och tankningsdokumentation.....	2
2.1	Rutiner förrådet	3
2.1.1	Tankkort.....	3
2.1.2	Kvitton och fakturor.....	3
2.1.3	Mätarställning och körjournaler	4
2.1.4	Övriga rutiner och stickprovskontroller.....	4
2.2	Rutiner verkstaden.....	5
2.2.1	Tankkort.....	5
2.2.2	Kvitton och fakturor.....	5
2.2.3	Mätarställning och körjournaler	5
2.2.4	Övriga rutiner.....	6
2.3	Rutiner persontransporter och bilcentralen	6
2.3.1	Rutiner för tankkort	6
2.3.2	Rutiner för kvitton och fakturor.....	6
2.3.3	Rutiner för mätarställningar och körjournaler	7
2.3.4	Övriga rutiner.....	7
2.4	Revisionens synpunkter.....	7
3	Djupgranskning av tankningar år 2004 – 2005	8
3.1	Iakttagelser	8
3.2	Revisionens synpunkter.....	10
4	Markentreprenads externa verksamhet	10
4.1	Iakttagelser	10
4.2	Revisionens synpunkter.....	11
5	Avslutning	11

Inledning

Intern kontroll är primärt ett verktyg med väsentlig betydelse för både den politiska ledningen och förvaltningarna. Kontrollsystemen ska bidra till att säkerställa att beslut vilar på korrekt underlag. De skyddar också mot förlust eller förstörelse av kommunens tillgångar. Syftet är således både att säkra en effektiv förvaltning och att undvika allvarliga fel. God intern kontroll är även en säkerhet för personalen och de förtroendevalda.

Bakgrund

Den 5 april 2005 hade revisionens presidium ett sammanträffande med ordförande för den nyinrättade Servicenämnden för att diskutera olika frågor avseende intern kontroll.

I samband med planeringen av revisionsinsatser 2005 åberopades ovan nämnda sammanträffande och det beslutades i september 2005 att det skulle göras en granskning av den interna kontrollen inom verksamhetsområdet Markentreprenad inom Servicenämnden.

Syfte

Granskningens syfte är att granska hur den interna kontrollen säkerställs för enskilda rutiner inom Markentreprenad. Följande rutiner har granskats:

- Hantering av bensinkort och hur tankning dokumenteras
- Hur det säkerställs att tankningsvolymen på Markentreprenads tankanläggning överensstämmer med volymen i Markentreprenads egna fordon
- Om förande av körjournal sker och överensstämmer med körjournalreglerna inom Lunds kommun
- Hur och i vilken omfattning entreprenadverksamhet sker till privata kunder respektive externa företag utanför kommunkoncernen
- Vilken kontroll som sker av att volymen på den ”externa” (se ovan) entreprenadverksamheten håller sig inom det som är tillåtet.

Revisionsmetod

Intervjuer har genomförts med entreprenadchefen, administrativa chefen samt cheferna för verkstaden, förrådet och bilcentralen. Relevant dokumentation; nämndsprotokoll, budgetar, interna sammanställningar samt kommunens interna regler för körjournaler m.m. har studerats.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av berörda tjänstemän inom Servicenämnden.

Hantering av bensinkort och tankningsdokumentation

Rutiner för tankning, tankkort, kvitton, fakturor och övriga rutiner tillämpas för närvarande på tre enheter inom Markentreprenad. Dessa enheter är förrådet, verkstaden samt persontransporter/bilcentral. Varje enhet har en chef som ska ansvara för att rutinerna och den interna kontrollen fungerar på ett säkert och tillfredställande sätt.

I avsnitt 2.1 till 2.3 redovisas våra iakttagelser i granskningen.

Rutiner förrådet

Markentreprenads förrådschef tillsattes den 1 juni 2005. Förrådschefen ansvarar för in- och utlämning av maskiner, ser efter att det finns rätt maskiner och reservdelar för verksamheten, samt har hand om de andra förvaltningarnas fordon.

Tankkort

90 % av tankningen inom denna enhet sker på Lunds Energi. Resterande tankning sker ute på de lokala/externa bensinstationerna i Veberöd, Dalby och Södra Sandby.

Enligt en korturvalslista från Lunds Energi daterad 2005-11-15 finns det 25 kort utställda med koppling till förrådet. Tankkortet är oftast utställda per fordon kopplat till registreringsnummer och/eller ett internnummer (en fyrsiffrig kod som åsätts alla fordon inom Markentreprenad). För det mesta är kortet också kopplade till Eken-numret (ekonomisk enhet, styrkod i kommunens redovisningssystem) för förrådet (3045) och i undantagsfall till ett personnamn. Det finns även kort som endast är kopplat till ett internt fordonsnummer.

Bland de 25 korten som förrådet förfogar över har jourbilarna egna tankkort då de skall vara beredda på att köras dygnet runt. Även arbetsledarna har varsitt tankkort. För småmaskiner och andra fordon som inte har egna tankkort finns det fyra allmänna tankkort (1110-kort) ute i förrådet som kan lånas för tankning. Dessa kort finns bara tillgängliga under veckan och på dagtid och skall efter tankning alltid lämnas tillbaka tillsammans med kvitto.

Det är föraren till bilen som ansvarar för koden till tankkortet. Detta är en muntlig överenskommelse och några skriftliga avtal finns inte. En del har en mäsingsbricka med koden på i nyckelknippan till bilen. Förrådschefen själv har inte kontroll över koderna. Tankningskortet som används ute på de lokala/externa bensinstationerna finns på bensinstationerna; några koder till dessa kort används inte.

Tankkort som inte längre behövs eller är funktionsodugliga spärras. Tankkortet är inte tidsbegränsade. Vid tankning har man 2-3 gånger på sig att slå rätt kod, sedan tar maskinen kortet.

Kvitton och fakturor

Kvittona från de lokala/externa bensinstationerna går via arbetsledarna och här sker den första kontrollen av kvittona t.ex. om det handlats något annat än drivmedel. Kvittona från tankningsstationen på Lunds Energi lämnas in till förrådet där de för hand förses med fordonens respektive internnummer för att slutligen registreras i datorn. Kvittona lämnas in per dag, dagar eller vecka beroende på säsong, exempelvis tankas gräsklipparna varje dag under sommartid.

Samlingsfakturorna från Lunds Energi och övriga bensinbolag skickas till förrådet månadsvis. På fakturorna finns specifikation över datum och tid då tankning skett för varje tankkort. När fakturan kommer in gör förrådschefen en avstämning mot tankningskvittona d.v.s. kontrollerar att fakturabelopp och kvittobelopp stämmer överrens. Efter avstämning arkiveras fakturorna. I fall det saknas något kvitto vid avstämningen ser man efter vem som har kortet och kontrollerar varför det inte lämnats in. Oftast är orsaken att kvittot ligger kvar i fordonet. Om kvittot förkommit får man gå till aktuellt bolag som det tankats på och kontrollerar tankningen.

Utöver den rutinmässiga beloppsavstämningen görs stickprov av förrådschefen på ett till två fordon per månad där tankningsvolym kontrolleras mot uppgiven mätarställning (se nedan under 2.1.4.).

Mätarställning och körjournaler

Mätarställningen för respektive fordon/maskin skall läsas av och lämnas in till förrådschefen en gång per månad. Förarna har instruktion på att lämna in mätarställningarna oavsett om de kört en dag eller alla dagarna i månaden. Några direkta körjournaler förs inte utan förrådet använder en enkel A4 sida med uppgifter om datum, internnummer, registreringsnummer, aktuell mätarställning samt namn. Mätarställningarna behövs vid stickprovskontrollerna varje månad. På förrådskontoret finns uppgifter om mätarställningarna för respektive fordon samlat sedan år 2002.

I vår granskning gjordes en genomgång av mätarställningsjournaler för år 2004 och jan-okt 2005. En genomgång av journalerna på förrådet visar på stora brister i inlämningsdisciplin. Bland 45 inlämnade journaler under perioden januari-oktober 2005 var ingen komplett. Hela 12 journaler innehöll uppgift om mätarställning för bara en månad av tio. Även journalerna för 2004 visar på stora brister i inlämning av mätarställning.

Övriga rutiner och stickprovskontroller

Förrådschefen har inte fått några direktiv över hur han skall gå till väga med tankningsrutinerna och något skriftligt kontrollprogram/intern kontroll finns inte enligt honom. Nyanställda får inga nedskrivna rutiner utan får i stället muntlig instruktion på hur de skall gå tillväga vid tankning, inlämning av kvitto och mätarställning.

Varje fordon finns upplagt i förrådschefens dator och det görs stickprovskontroller på några av dem då det tar för mycket tid att kontrollera alla. Per månad görs kontroller av ett till två fordon, men för oktober gjordes ett stickprov som omfattade fem fordon.

Om bensinåtgången skulle öka eller om några andra märkbara förändringar skulle inträffa, så kontrollerar man bilen och ser efter om det finns några fel och om det

i så fall är lönsamt att reparera fordonet. En annan orsak kan vara att fordonet är tungt lastat och i så fall kanske ska användas i annan verksamhet.

Rutiner verkstaden

Nuvarande chef för Markentreprenads verkstad tillträdde sin tjänst i augusti 2004 och har arbetat inom Markentreprenad sedan 1995. Verkstadschefen ansvarar bl.a. för de tunga lastbilarna, service och reparationer. All tankning inom verkstaden sker på Lunds Energi.

Tankkort

Nio tankkort finns utplacerade i två kranbilar, en spolbil och sex flakbilar. Sedan finns det även extra tankningskort som blivit över vid försäljning av fordon. Dessa ligger inlåsta i verkstadschefens kassaskåp. Tankkorten ligger i fordonen och är knutna till respektive fordon. Det beror på att en del av lastbilarna ofta används i jour med olika förare och då finns tankkorten lätt till hands. Koderna till tankningskortet sitter i de flesta fall på korten.

Kvitton och fakturor

Verkstadschefen får in kvitton från förarna. Om det skulle fattas kvitto görs ingen åtgärd. Ibland trycker inte förarna ut kvitto. Sedan stäms kvittona av mot den samlingsfaktura som inkommer från Lunds Energi. Denna kommer månadsvis och brukar vara på mellan 90 000 kronor till 130 000 kronor. Om verkstadschefen får in ett kvitto/en faktura där någon tankat t.ex. mitt i natten eller på helgen ser han efter vem som kört och tankat och att allt är okej.

Mätarställning och körjournaler

Några egentliga körjournaler förs inte inom enheten, men färdskrivarbladen och transportjournalerna lämnas in till verkstadschefen. På färdskrivarbladen finns mätarställning och tid m.m. registrerat och på transportjournalerna skriver föraren in dag för dag bl.a. de körningar som gjorts från plats x till y, vilken sorts fordon som använts och jobbnumret. Transportjournalerna har inte regelbundet sparats, men i samband med vår granskning har man beslutat sig för att spara transportjournalerna.

Det görs aldrig några kontroller ute i bilarna om mätarställningen stämmer överens med det material som lämnas in, utan man förlitar sig på färdskrivarbladen. Dessa är personliga och oftast finns det bara en förare per fordon (utom i jour).

Övriga rutiner

Lastbilarna ska vara tankade morgon och kväll och tankning kan ske oavsett hur mycket drivmedel som finns i tanken. Vissa förare kräver att det ska vara full tank p.g.a. jour körning på natten och då vill de inte ställa sig och tanka innan de måste ge sig iväg. Praktiskt taget vilket fordon som helst kan användas vid jour körning. En annan anledning kan vara att de tar tillfället i akt att tanka när de ändå befinner sig på markentreprenads område. Förändringar i tankningsvolymen kan därför inte ses på enskilda tankningar, utan man får istället se totalt varje månad på den totala volymen bensin som tankats jämfört med antal körda mil. Dock får man ta hänsyn till att kranbilarna och spolbilarna som ibland står stilla, fast de används och är igång hela dagen (mätarställningen står då stilla men förbrukning av drivmedel sker).

Rutiner persontransporter och bilcentralen

Markentreprenads transportchef är ansvarig för verksamheterna persontransporter och bilcentralen. Inom verksamheten finns 10-12 stycken fordon som kan disponeras till korttidsuthyrning om någon förvaltning behöver låna t.ex. en personbil eller en minibuss. Dessa fordon kan även lånas ut om det uppstår problem med de bilar som leasas och de som används sommartid till fritidsverksamhet. Markentreprenad är inte involverad i själva tankningen av korttidsuthyrningsbilarna, dock händer det att de lämnas otankade och då debiteras de som hyrt bil i efterhand.

Rutiner för tankkort

Sammanlagt finns 23 aktiva kort utställda på enheten och av dessa används 13, resterande kort finns inlåsta i ett kassaskåp. En del av enhetens tankkort hos Lunds Energi är utställda på respektive fordon och gäller tre småbilar, ett reservfordon, sex bussar och sju lastbilar. Det finns även ett centralt tankkort som också är kopplat till Lunds Energi. Det är ca 4-5 fordon som tankar på det gemensamma kortet. Nycklarna till bilarna är inlåsta i larmad byggnad och i nyckelknippan sitter koden till tankkortet.

Det tankas främst diesel inom enheten persontransporter. De enda bensindrivna fordonen är en Toyota och en Volkswagen. 95 % av persontransporters tankning sker på Lunds Energi. Viss specialuthyrning sker ibland (t.ex. bussresa till Göteborg för Lunds Energi) och vid sådana tillfällen tar man med ett tankkort.

Spärr på tankkortslistan innebär att kortet spärrats av en eller annan anledning, t.ex. att det ej har kunnat läsas av, har förkommit eller att fel kod har slagits för många gånger. De spärrade korten ersätts med ett nytt kort med en ny kod.

Rutiner för kvitton och fakturor

Tankning på allmänt tankkort skall skrivas upp i en särskild pärm hos transportchefen med uppgifter om vilket fordon som tankats, datum, antal liter och mätar-

ställning. De som har eget tankkort i fordonen lämnar månatligen in rapport över mätarställning och antal liter som tankats.

Transportchefen får in en samlingsfaktura över gjorda tankningar och kontrollerar bl.a. klockslagen för tankningarna mot månadsrapporterna och vad som noterats i pärmen. Inom denna verksamhet sker inte så mycket tankningar kvällstid utan snarare sker det på tidiga morgnar. På alla samlingsfakturor finns alltid fordonens registreringsnummer med. Tidigare har fakturorna inte kunnat stämmas av mot några kvitton då dessa inte begärts in, men fr.o.m. revisionens granskning skall även kvittona tillsvidare redovisas.

Rutiner för mätarställningar och körjournaler

Färdskrivarbladen lämnas in till transportchefen som kontrollerar bl.a. arbetstider och hastigheter. Kontroller görs även på de rapporter som inlämnas där literkolumnen är viktigaste kontrollpunkt. Utifrån antal körda mil och antal tankade liter görs en skälighetsbedömning över tankningen. När rapporterna kontrollerats slängs de.

Övriga rutiner

Transportchefen anser sig ha god kunskap om hur mycket de olika fordonens tankar rymmer och menar att eventuella oegentligheter skulle upptäckas direkt när han kontrollerar de tankningar som gjorts.

Några stickprov ute i fordonen görs aldrig, utan man förlitar sig helt på färdskrivarbladen och rapporterna.

Revisionens synpunkter

Genomgången ovan av de olika rutinerna visar tydligt att Markentreprenad inte har några enhetliga och genomarbetade rutiner avseende bensinkort, koder, körjournaler, kvittohantering och stickprovskontroller.

Hanteringen av tankkortet och kodernas förvarande varierar och på några enheter rådde osäkerhet om hur många kort som är i bruk. Att koderna förvaras i så nära anslutning till kort och/eller bilnycklar kan ur säkerhetssynpunkt inte anses vara tillfredsställande. Ej heller får kontrollen av hur många kort som är i funktion sägas vara tillfyllest. Vi är medvetna om att kort förslits och av andra anledningar måste bytas ut men det är från en risksynpunkt väsentligt att Markentreprenad begränsar antalet kort; att som persontransporter ha 23 kort och endast nyttja 13 är inte acceptabelt. Det finns alltså anledning för Markentreprenad att se över rutinerna kring hanteringen av tankkortet och säkerställa att kort och kod förvaras på ett säkrare sätt.

När det gäller hur korten ställs ut från Lunds Energi bör Markentreprenad besluta om efter vilken princip som skall gälla; om korten skall ställas ut på person, registreringsnummer eller internnummer, idag är det en blandning av alla.

Granskningen har också visat att hanteringen av körjournaler är olika på de tre aktuella enheterna. På verkstaden fanns inga körjournaler utan bara färdskrivarblad. På persontransporter kastades körjournalerna efter avstämning mot månadsfakturan och på förrådet sparas alla i en pärm.

Det är vår bedömning att angivande av mätarställning varje månad är en förutsättning för att göra en skälighetsbedömning av tankad volym. Kontrollen av drivmedelsförbrukning borde vara av stor betydelse för Markentreprenad. Det bör därför snarast tas fram enhetliga och skriftliga direktiv avseende inlämning av och uppgifter i körjournaler.

Hanteringen bör ske i överenskommelse med: *Anvisningar för förandet av körjournal vid användande av bil i tjänsten (2003-09-11)*.

Rutinerna kring hur tankningskvittona hanteras visar också på stora olikheter. Förrådet ”jagar”, enligt egen utsago, kvittona om någon skulle ha glömt att lämna in dem. På verkstaden föreföll det inte lika viktigt att kvittona lämnades in och ansvarig för persontransporter efterfrågade överhuvudtaget inte några kvitton. Även här bör Markentreprenad omgående fastställa vilka rutiner som skall gälla för kvittohantering eftersom kvittot från tankautomaten är nödvändigt för den månatliga fakturaavstämningen. För att underlätta fakturaavstämning bör Markentreprenad ombesörja att verkstaden och förrådet får varsin faktura i stället för att en samlingsfaktura nu måste stämmas av på två ställen.

Med tanke på den stora mängd drivmedel som Markentreprenad köper varje år, förefaller förrådets stickprovskontroller av drivmedelsförbrukning på ett till två fordon per månad vara i underkant. Det finns också här anledning för Markentreprenad att i samband med översynen av övriga nämnda rutiner också inbegripa denna.

Granskning av tankningar år 2004 – 2005

Iakttagelser

Avsikten med denna djupgranskning är att se efter om tankningsvolym och uppgifter om antal körda kilometer stämmer överrens. Granskningen omfattar också kontroll av om tankningar på förrådets fyra s.k. 1110-korten (allmänna tankkort) gjorts på kvällar och nätter under vardagar samt under helger. Anledningen till denna kontroll är att 1110-korten förväntas vara inlåsta varvid tankningar på dessa tidpunkter inte borde ske. Ytterligare en anledning är att en stor del av Markentreprenads tankning sker på dessa tankkort och att det är många som har tillgång till dem.

Under ett år tankas det stora volymer drivmedel på Markentreprenads tre enheter som handhar fordon. Ca 87,9 procent av Markentreprenads tankningar sker på Lunds Energis tankningsanläggning, medan en liten del, ca 12,1 procent av all tankning görs på lokala/externa bensinstationer.

I tabellen nedan visas en sammanställning över Markentreprenads tankning 2004 och t.o.m. oktober 2005 uppdelad på verksamhetsområde och totalt:

Markentreprenads totala tankning	2 004	2 005
Diesel	203 216	162 144
Bensin	66 685	54 019
Förråd och verkstad	2 004	2 005
Diesel	145 988	124 521
Bensin	54 736	39 416
Persontransporter	2 004	2 005
Diesel	32 573	19 808
Bensin	3 817	9 868
Lokala/externa bensinstationer	2 004	2 005
Diesel	24 654	17 814
Bensin	2 533	2 335
Miljöbensin	5 600	2 400

Totalt tankades 269 901 liter drivmedel 2004. Merparten, ca 75 procent utgjordes av diesel. Samma proportioner gäller för 2005.

Förrådet och verkstaden står för den största delen av volymerna. Av bensinförbrukningen på förrådet är nästan 70 % av tankningsvolymen kopplat till fyra allmänna ej fordonsbundna kort med beteckningen 1110. På dessa kort sker också över en tredjedel av dieseltankningen på enheten.

Vid vår granskning visade sig att det endast var möjligt att göra avstämningar inom verksamhetsområde förråd, då det är det enda verksamhetsområde som sparar sina körjournaler. Kontroll mot drivmedelsfakturorna från de lokala/externa bensinstationerna var heller inte möjlig då uppgifter om vilket fordon som tankats inte registreras. Kontroll av antal tankade liter mot antal körda mil visade sig möjlig på endast tre fordon p.g.a. att inlämningen av fullständiga mätarställningsuppgifter varit så pass bristfällig (se ovan under 2.1.3).

Ett av fordonen hade ovanligt hög förbrukning, samt hade tankats med både diesel och bensin. Detta förklarades med att andra fordon/maskiner tankas på detta kort och att det även tankas reservdunkar och oljefat på kortet. På ett av de andra fordonen tankas enbart diesel, förutom vid ett tillfälle då bensin har tankats. Till detta kunde ingen tillfredställande förklaring ges.

Kontrollen av om det tankats kvällar/nätter på vardagar och på helger på 1110-tankkortet visade att så hade skett, trots att tankkortet är inlåsta vid dessa tidpunkter. De flesta fallen avsåg tankningar gjorda på helger under januari och februari både 2004 och 2005. Dessa tankningstillfällen kunde dock verifieras p.g.a. jourkörning. Arbetsledarna har möjlighet att öppna förrådet på kvällar och helger och därmed använda de korten. Dock kvarstod några tankningar på helg som inte verksamheten kunde lämna någon tillfredställande förklaring till.

Revisionens synpunkter

Att djupgranskningen inte blev så omfattande som planerats understryker än en gång de brister och, i vissa fall, avsaknad av rutiner som påtalats ovan i föregående avsnitt.

I serviceförvaltningens intern kontrollplan för 2005 från den 20 maj 2005 finns en fråga/kontroll: ”*Hur väl fungerar rutinerna avseende drivmedelshantering inom Markentreprenad?*” Svaret är givet genom denna granskning. Markentreprenad har ännu inte under år 2005 genomfört kontrollen fullt ut. Kontrollen skall enligt planen mynna ut i ett åtgärdsförslag. Även om det inte finns något åtgärdsförslag så har det under granskningens gång kommit till vår kännedom att Markentreprenad planerar att inför årsskiftet 2005-2006 införa ett helt nytt system för kort- och drivmedelshantering och att det, enligt uppgift, skulle medföra avsevärda förbättringar på alla punkter.

Markentreprenads externa verksamhet

Iakttagelser

Det finns inga mål eller andra instruktioner som reglerar omfattningen på Markentreprenads externa försäljning. Bland fullmäktiges mål (2005) för Markentreprenad nämns bl.a. ”*Att tillhandahålla de varor och tjänster som våra beställare och brukare vill ha till ett marknadsmässigt pris med bibehållen god kvalitet och service.*” Här regleras bara att verksamheten skall bedrivas med marknadsmässiga priser.

Bland nämndens mål finns heller inget uttalat om volymer på extern entreprenadverksamhet. Däremot finns det i kommunstyrelsens reviderade riktlinjer från 1999 beslut som reglerar Markentreprenads konkurrensutsättningsgrad och omfattning på garanterade beställningsvolymer. Konkurrensutsättningsgraden är satt till 80 % och avser investeringar inom gatu- och va-områden och driftentreprenader inom samma områden vid belopp över 300 tkr. Vinterväghållning, jour och beredskap etc. skall internupphandlas. Skötselentreprenader inom park- och grönytor i Stadsparken och gaturummet skall också interupphandlas. I övrigt är det upp till varje nämnd att avgöra om skötselentreprenader skall intern- eller externupphandlas eller bedrivas i egen regi.

Markentreprenads budget för 2005 består av kostnader och intäkter som är lika stora d.v.s. verksamheten förväntas gå jämnt ut utan några anslag från kommunen. Det finns inget i budgeten som anger vilka ekonomiska mål Markentreprenad har med sin externa försäljning; den blir vad den blir uppges det från ledningen. Det betyder praktiken att den externa försäljningen används som en regulator gentemot entreprenaderna från tekniska nämnden och övriga nämnder d.v.s. mindre beställningar från kommunens nämnder och bolag ökar andelen extern försäljning och tvärtom. Därför kommer alltid andelen extern försäljning att skifta över åren.

Omfattningen av Markentreprenads externa verksamhet framgår av den redovisning som sker i ekonomisystemet utifrån motpartsbegreppet. Begreppet extern verksamhet inkluderar inte de kommunala bolagen då dessa redovisas för sig.

För 2004 uppgick Markentreprenads externa försäljning till 15,9 mkr. De enheter som stod för merparten av intäkterna var *underh./anlägg., hårda ytor och ledningar* med 24 procent av intäkterna (3,8 mkr) följt av *persontransporter* med 14 procent (2,2 mkr) och *förråd samt fordons- maskinuthyrning* 13,9 procent (2,2 mkr). I vilken omfattning försäljning sker till privata kunder respektive externa företag går inte på ett enkelt sätt att få fram i ekonomisystemet.

Sammanlagt svarade den externa försäljningen för runt 10 procent av Markentreprenads totala omsättning på drygt 154 mkr 2004. För 2005 fram till och med oktober är motsvarande andel ca 18 procent.

Revisionens synpunkter

Svaret på revisionsfrågan, om vilken kontroll som sker av att volymen på den "externa" entreprenadverksamheten håller sig inom det som är tillåtet, är att någon annan kontroll utöver kommunstyrelsens beslut från 1999 finns inte.

Avslutning

Sammanfattningsvis är det vår bedömning att Markentreprenad inom Service-nämnden inte har en tillfredställande intern kontroll avseende de i granskningen ingående rutinerna. Enligt kommunallagen 6 kap 7 § är det nämnden som ansvarar för den interna kontrollen, samt att verksamheten bedrivs på ett tillfredställande sätt.